

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 8 mars 1945 kl. 1 em.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av motion angående utredning om natur- och samhällsintressets tillvaratagande vid exploatering av landets grustäcker.

I en inom andra kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 352, ha herrar Lundberg och Gustafson i Dädesjö hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsam utredning om på vad sätt samhällsintresset bäst skall kunna tillvaratagas i våra grustäcker samt till riksdagen inkomma med de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttrande över motionen från riksantikvarieämbetet och riks försäkringsanstalten samt dessutom berett svenska naturskyddsföreningen och samfundet för hembygdsvård tillfälle att inkomma med yttrande. Riksantikvarieämbetet tillstyrker utredning med hänsyn till kulturminnesvård och naturskydd. Ämbetet bifogar en skrivelse till Konungen av den 22 mars i fjol, vari ämbetet hemställer om utredning »om och i vad mån grustäkt i riket må kunna bedrivas på ett sätt, som är förenligt med såväl kulturminnesvårdens och naturskyddets som en förnuftig materialekonomis berättigade intressen». Riks försäkringsanstalten förklarar sig ur arbetarskyddsintressenas synpunkt ej ha något att erinra mot utredning. Samfundet för hembygdsvård anser att »enskild företagare, ett bolag eller staten icke bör, för att vinna ekonomisk fördel, fördärva eller förfula ett landskap». Naturskyddsföreningen anser att särskilt rullstensåsarnas exploatering bör regleras och tillstyrker utredning.

Vid 1944 års riksdag förelåg motion av herr Lundberg, nr 245, vars yrkande var likalydande med yrkandet i nu förevarande motion. Motiveringen i föregående års motion var dock den, att ingripanden från samhällets sida vore av nöden för att hindra att byggnadsproduktionens råvaror i onödan fördrjades. Efter hörande av ett flertal myndigheter och organisationer ansåg sig utskottet i fjol kunna konstatera, att oskäligen gruspriser i regel icke kunde påvisas och att det i de fall, då statlig myndighet betingat sig högt pris, borde kunna rättas till utan särskild skrivelse från riksdagen. Utskottet hemställde därför om avslag på motionen, vilken hemställan av andra kammaren bifölls.

Såvitt utskottet har sig bekant har sedan förra året ingenting inträffat, som kan föranleda ändrat ställningstagande i den mån begäran om utredning nu motiveras med oskälig prissättning å grus. I fråga om bestämmelserna om arbetarskydd vid grustäkt, mot vilka vägande anmärkningar icke kunna sägas ha framförts, anser utskottet att det bör ankomma på tillsynsmyndigheten att föreslå eventuellt erforderliga ändringar. Då några allvarliga erinringar mot nu gällande bestämmelser ej framförts, föreligger i vart fall icke anledning för riksdagen att på denna punkt begära utredning.

Vad slutligen beträffar de krav ur kulturminnesvårdens och naturskyddets synpunkt, som framförts för grusåsarnas bevarande, har frågan om utredning genom riksantikvarieämbetets ovan anförda skrivelse underställts Kungl. Maj:t. Utskottet finner väl att genom ganska enkla åtgärder mycket skulle kunna göras för att ett ingalunda önskvärt förfulande av landskapsbilden skulle kunna undvikas, utan att dessa åtgärder skulle ekonomiskt nämnvärt betunga de företag, som syssla med grustäkt, men med hänsyn till att frågan redan är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, anser sig utskottet dock böra avstyrka föreliggande motion.

Utskottet får alltså hemställa,

att motion II: 352 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 mars 1945.

På utskottets vägnar:

IVAR JANSSON.

Närvarande: herrar *Jansson* i Kalix, *Jönsson* i Rosshol, fru *Ekendahl**, herrar *Johansson* i Kalmar, *Olsson* i Oskarshamn, *Ljungqvist*, *Malmberg* i Stockholm, *Hansson* i Skegrie, fru *Boman** och herr *Larsson* i Luttra*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.